

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/2261-	16.12.2015

Årsregnskap for 2015

Det vises til Finansdepartementets rundskriv R-08/2015 av 11. november 2015 angående avslutning av statsregnskapet for 2015 og frister for innrapportering. Det vises også til Finansdepartementets rundskriv R-12/2014 av 11. desember 2014 angående rapportering av regnskapsopplysninger til statsregnskapet 2015 og til rundskriv R-115 av 11.11.2015 angående utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Rundskrivene og alle skjemaer som skal benyttes ved innrapporteringen, kan lastes ned fra Finansdepartementets nettside (<https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/fin/rundskriv/arkiv/id446220/>).

1. Statsregnskapet for 2015 og enkelte andre rapporter for 2015 – frister
Institusjonene skal sende inn regnskapsmateriale for 2015 til Riksrevisjonen, Direktoratet for økonomistyring (DFØ), Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) og Kunnskapsdepartementet (KD) innen de frister og i den utstrekning som er angitt i tabellene nedenfor.

Følgende rapporter/oppgaver og frister gjelder for institusjonene som har unntak fra bruttoprinsippet:

Rapport/oppgave	Frist til Riksrevisjonen	Frist til DFØ	Frist til DBH	Frist til KD
Posterings til kapitalregnskapet				25. januar 2016
Aksje- og eierinteresser			1. februar 2016	
Årsregnskap 2015	10. februar 2016		10. februar 2016	
Gaver og gaveforsterkninger ¹				15. februar 2016
Riksrevisjonens beretning 2015			14 dager etter mottak, senest 15. juli 2016	

¹ Gjelder universitetene og høyskoler som kan tildele doktorgrad.

2. Rapportering av regnskapsopplysninger

Rapporteringen til DBH skal skje elektronisk i samsvar med de maler som er fastsatt for dette. For rapportering og innsending av regnskapsmateriale til Riksrevisjonen gjelder de retningslinjer Riksrevisjonen har gitt i eget brev til institusjonene.

Statlige fond

Det vises til kapittel 3.6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten og til kapittel 8 i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 11.11.2015. Universitetet i Oslo skal presentere separate årsregnskap for Tøyenfondet og Observatoriefondet. Årsregnskapene for disse fondene skal ikke inkluderes i universitetets årsregnskap, og skal inneholde følgende tre deler:

- ledelseskommmentarer knyttet til oppstilling av bevilgningsrapportering og fondsregnskapet
- oppstilling av bevilgningsrapportering med noter
- oppstilling av fondsregnskapet med noter

Oppstillingsplanen for bevilgningsrapporteringen i vedlegg 1 C i rundskriv R-115 bør brukes så langt den passer.

Innrapportering av opplysninger til kapitalregnskapet

Institusjonene skal rapportere inn følgende kapitalposter:

- Leieboerinnskudd
- Ordinære fond
- Beholdningen i konsernkontoordningen

Til rapporteringen av punktene (i)-(ii) skal *Skjema 6 Innrapportering av posteringer til kapitalregnskapet* benyttes, jf. vedlegg 1 til Finansdepartementets rundskriv R-8/2015. Rapporten under punkt (iii) skal stilles opp i samsvar med malen i avsnitt 7 i Finansdepartementets rundskriv R-106 *Økonomiregelverkets rekkevidde overfor statlige virksomheter som har fått unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet* for regnskapsåret 2015 som helhet. Inngående balanse pr. 1. januar 2015 fremgår av kontogruppe 82 *Virksomheter med særskilte fullmakter* i vedlegg 3 i Meld. St. 3 (2014-2015). Vi viser for øvrig til vedlegg 2 i Finansdepartementets rundskriv R-8/2015 som angir grupper og undergrupper i kapitalregnskapet. Beholdninger i konsernkontoordningen skal angis i undergruppe 8202 i kapitalregnskapet.

Posteringene i kapitalregnskapet skal også sendes som e-post til sd@kd.dep.no innen **24. januar 2016**.

Vi understreker viktigheten av at institusjonene foretar korrekt og rettidig rapportering av posteringene til statens kapitalregnskap. Dette er et viktig redskap for departementet i oppfølgingen av kapitalpostene i sektoren.

Oversikt over statens aksje- og eierinteresser

Vi viser til departementets brev av 13. desember 2006 vedrørende opprettelse av en selskapsdatabase. Departementet legger opp til at institusjonene skal rapportere aksje- og eierinteresser til statsregnskapet for regnskapsåret 2015 direkte til selskapsdatabasen i DBH på <http://dimp.nsd.uib.no/selskap/>.

Vi viser for øvrig til tabell 3.6 Aksjeinteresser per 31. desember 2014 i Meld. St. 3 (2014-2015) som viser beholdningene pr. 31. desember 2014. Oversikten er delt opp i følgende grupper:

Gruppe 1:

Aksjer i gruppe 1 omfatter aksjer som er eid av staten og finansiert med bevilgning over 90-post i statsbudsjettet og aktivert i kontogruppe 6260 i kapitalregnskapet pr. 31. desember 2015. Gruppe 1 omfatter pr. 31. desember 2015 bare de eierposisjonene Kunnskapsdepartementet selv forvalter.

Gruppe 2:

Aksjer i gruppe 2 omfatter aksjer institusjonene har anskaffet med overskuddet av oppdragsfinansiert aktivitet, eller forvalter etter fullmakt fra Kunnskapsdepartementet.

Vi presiserer at det er verdien på transaksjonstidspunktet, dvs. da aksjen ble kjøpt/anskaffet, som skal føres opp som bokført verdi i statsregnskapet. Historisk kost legges til grunn for denne oppføringen, og bokført verdi skal derfor som regel ikke justeres ved svingninger i markedsverdi. Vi viser til kapittel 4.4 *Prinsipp for føring av statsrekneskapen* i Meld. St. 3 (2014-2015).

Vi understreker at rapporteringen skal være i samsvar med retningslinjene i punkt 3.3.2 i Finansdepartementets rundskriv R-8/2015. Departementet baserer rapporteringen av statens aksjeinteresser på opplysningene i selskapsdatabasen i DBH, og forutsetter at

selskapsdatabasen til enhver tid er korrekt oppdatert og omfatter alle aksjer institusjonen forvalter 31. desember 2015. Vi forutsetter videre at det er samsvar mellom opplysningene i selskapsdatabasen, note 11 i institusjonenes regnskap og det som er registrert i foretaksregisteret hos Brønnøysundregistrene.

Oppstilling og presentasjon av årsregnskapet for 2015

Vi viser til Finansdepartementets rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Presentasjon av årsregnskapet for 2015 skal følge bestemmelsene og rapporteringskravene og presenteres i samsvar med oppstillingsplanene i oppgjørspakkene for økonomirapportering som er lagt ut på DBHs nettsider.

Departementet legger til grunn at bidrags- og oppdragsprosjekter som er fullført pr. 31. desember 2015, også avsluttes regnskapsmessig. Departementet forutsetter at regnskapet er avstemt og at det er samsvar mellom det avlagte regnskap og føringene som fremkommer i saldobalansen, som på tresiffernivå skal samsvare med standard kontoplan.

Departementet viser til Finansdepartementets rundskriv R-102 og forutsetter at standard kontoplan benyttes som føringskontoplan, og understreker at standard kontoplan er obligatorisk på tresiffernivå. Når institusjonen tar i bruk underkonti, må slike passe innholdsmessig inn under det overordnede obligatoriske nivået på tre siffer. Tilsvarende gjelder dersom institusjonen tar i bruk konti på lavere nivå enn underkonto.

Departementet har med virkning fra 10. juli 2014 og 11. september 2014 fastsatt nye hovedinstrukser for økonomiforvaltningen ved statlige universiteter og høyskoler, Senter for internasjonalisering av utdanning og NOKUT. Det vises til departementets brev av 10. juli 2014 og 11. september 2014 respektive. Hovedinstruksene er tilpasset Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest av 18. desember 2013.

Årsregnskapet for 2015 skal inneholde følgende obligatoriske elementer:

- ledelseskomentarar
- bevilgningsoppstilling
- virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet

Departementet understreker at årsregnskapet for 2015 skal leveres elektronisk til DBH innen 10. februar 2016.

Årsregnskapet med ledelseskomentarar pr. 10. februar kan avgis administrativt. Årsrapport (2015-2016) som avgis innen 15. mars 2016 til DBH, skal inneholde styrebehandlet årsregnskap og ledelseskomentarar underskrevet av styret.

De anbefalte statlige regnskapsstandardene (SRS) fra desember 2009 og 2013 skal danne grunnlaget for føring og presentasjon av regnskapet for de statlige universitetene og høyskolene, Senter for internasjonalisering av høgre utdanning og NOKUT i 2015.

Årsregnskapet for 2015 skal leveres elektronisk til DBH og presenteres i samsvar med de oppstillingsplaner som er angitt i oppgjørspakkene for økonomirapportering på DBHs nettsider. Oppgjørspakkene vil være tilgjengelig på DBHs nettsider medio desember 2015. Oppgjørspakkene årsregnskapet for 2015 er tilpasset bestemmelsene i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Departementet viser til punkt 4.3 i rundskriv R-115 og forutsetter at styrets ledelseskomentarer til årsregnskapet for 2015 inneholder følgende elementer:

- en kortfattet beskrivelse av institusjonens formål
- en bekreftelse på at regnskapet gir et dekkende bilde og er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement med opplysning om eventuelle avvik
- en vurdering av institusjonens drift i perioden
- omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap
- omtale av utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet
- omtale av gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder
- opplysning om at institusjonens revisor er Riksrevisjonen

Ledelseskomentarene til regnskapet skal begrenses til forhold som er av vesentlig betydning for å kunne vurdere institusjonens regnskapsavlegg og økonomiske stilling, og være undertegnet av styrets medlemmer.

Årsregnskapet for 2015 som avlegges pr. 10. februar 2016 skal være institusjonens endelige årsregnskap. Eventuelle korrigeringer, for eksempel som følge av revisjonen, skal gjøres i påfølgende regnskapsår, med mindre departementet i samråd med Riksrevisjonen i særskilte tilfeller gir annen instruks. Vi viser for øvrig til reglene i SRS 3 om korrigering av feil.

3. Særskilte forhold som gjelder årsregnskapet for 2015

Vi viser til avsnittet om særskilte forhold i departementets brev av 28. april 2015 og 26. august 2015 om delårsrapportering for 1. og 2. tertial 2015. Departementet vil peke på følgende forhold:

Ny oppgjørspakke for årsoppgjøret 2015

Det er utarbeidet en ny oppgjørspakke for årsregnskapet 2015. Denne pakken skal benyttes ved regnskapsavlegget. Se bl.a. pkt. 4 om endringer i datagrunnlaget for finansieringssystemet. Det er gjort enkelte endringer og tilføyelser i note 1 og note 15.

Bruk av virksomhetskapital

Institusjoner som velger å bruke virksomhetskapital for å dekke underskudd eller supplere bevilgningsfinansiert aktivitet, skal presentere slik bruk som angitt i note 15, jf. note 8.

Note 15

Note 15 viser institusjonens gjennomføring av budsjettet og inneholder viktig informasjon både for departementet og den enkelte institusjon. Det er derfor viktig at note 15 er fullstendig. Departementet vil peke på at del I må inneholde alle relevante opplysninger om utsatt virksomhet, investeringer og andre forhold som er viktig for å kunne bedømme institusjonens økonomiske stilling.

Notene 21 og 22 utgår

Se pkt. 4 nedenfor om endringer i datagrunnlaget for finansieringssystemet.

Nytt navn på notene 30 og 31

Note 30 het tidligere "Spesifikasjon av EU-midler". Note 31 het tidligere "Resultat – Budsjettoppfølging". Innholdet i notene er ikke endret.

Note 32

Noten inneholder en sammenstilling av datagrunnlaget for finansieringssystemet.

Tildelinger til faste oppgaver og nasjonale sentre i 2015

Departementet gjør oppmerksom på at unntakene som gjelder Utdanningsdirektoratets tildelinger til de nasjonale sentrene som er organisert etter universitets- og høyskolelovens § 1-4 (4) skal klassifiseres som bevilgning i 2015, resultatføres i kontogruppe 39 og behandles i samsvar med SRS 10 Regnskapsføring av inntekter fra bevilgninger. Tilsvarende gjelder for tildelinger fra Helsedirektoratet til spesialistutdanningene i odontologi. Tildelingene fra Utdanningsdirektoratet til nasjonale sentre skal presenteres i resultatregnskapet på linjen "Inntekt fra bevilgninger" og spesifiseres på linjen "Andre poster som gjelder bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet" i note 1. Tildelingene fra Helsedirektoratet til spesialistutdanningene i odontologi skal presenteres på linjen "Inntekt fra bevilgninger" i resultatregnskapet og spesifiseres i avsnittet "Tilskudd og overføringer fra andre departement" i note 1.

Presentasjon av resultatinformasjon for nasjonale fellesoppgaver

Driften av en rekke nasjonale fellesoppgaver er etter avtale lagt til bestemte institusjoner, og slik at driftsutgiftene er inkludert i vertsinstitusjonens ordinære tildeling. Departementet forutsetter at resultatinformasjon for den enkelte fellesoppgave presenteres som note 19 i vertsinstitusjonens årsregnskap i 2015. Det vises til oppgjørspakken for årsregnskapet for 2015.

Gaver og gaveforsterkninger

Ordningen med gaveforsterkning er gjeninnført for 2014 for universiteter og høyskoler med rett til å tildele doktorgrad. Mottatte gaveforsterkninger og gaver som utløser

gaveforsterkning skal som under den forrige ordningen plasseres på rentebærende konto i Norges bank. Prinsippet om motsatt sammenstilling og løpende avregning uten fortjeneste skal brukes når det gjelder den regnskapsmessige behandlingen av gaver og gaveforsterkninger. Dette innebærer at inntektsføringen skal utsettes til gaven og eventuelt også gaveforsterkningen brukes. Ubrukte gaver og eventuelle ubrukte gaveforsterkninger skal presenteres på egen linje i avsnitt D IV i balanseoppstillingen og spesifiseres i note 15 del II. Vi anbefaler at mindre gaver under kr 30 000 av praktiske grunner inntektsføres når de mottas. Det er innført et særskilt opplegg som skal brukes ved rapportering til i kapitalregnskapet av gaver som utløser gaveforsterkning. Vi viser til punkt 3.3.8 i Finansdepartementets rundskriv R-8/2015. Skjema 14 skal brukes ved rapportering av gaver og gaveforsterkningsmidler, jf. vedlegg 1 til rundskriv R-8/2015.

Korrigerende av feil og virkning av prinsippendring og estimatendring

Vi viser til reglene i SRS 3 om regnskapsføring av virkning av endring av regnskapsprinsipper for de institusjoner som har gjennomført prinsippendringer i 2015. Når det er gjennomført en prinsippendring, skal sammenlikningstallene i balansen oppgis per 01.01 og opplyses om i prinsippnoten.

Lønn og godtgjørelser til ledende personer og styrets medlemmer

Departementet ber om at det opplyses om lønn og andre godtgjørelser til rektor og administrerende direktør i note 2. Tilsvarende gjelder for godtgjørelser til styrets medlemmer.

Publisering av sentrale dokumenter for regnskapsåret 2015

Departementet gjør oppmerksom på følgende bestemmelser i Rundskriv R-115, pkt. 4.2 og Økonomibestemmelsene, pkt. 2.3.3:

- Årsrapporten med årsregnskapet skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai eller så snart den er behandlet i styringsdialogen mellom departementet og virksomheten.
- Virksomheten skal publisere revisjonsberetningen som et tillegg til årsregnskapet, etter at Riksrevisjonen har overlevert Dokument 1 til Stortinget og resultatet av regnskapsrevisjonen dermed er offentlig.

Departementet har avklart med DFØ at det er tilstrekkelig å løse dette gjennom en lenke til de dokumenter som er presentert på DBHs nettsider. Dette gjelder årsregnskap og revisjonsberetning, og tildelingsbrev som også skal publiseres.

Intern kontroll

Departementet har i henhold til §15 i Reglement for økonomistyring i staten ansvar for at institusjonene har internkontrolløsninger som er tilpasset risiko og vesentlighet og kan dokumentere etablering og gjennomføring av disse. Intern kontroll skal primært være innebygd i institusjonens interne styring og skal kunne dokumenteres. Internkontroll-løsningene skal sikre god forvaltningskvalitet i form av målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler.

Departementet ber om at institusjonene i Årsrapport (2015-2016) gir en overordnet vurdering av intern kontrollen:

- bekreftelse på at institusjonen har etablert et system, rutiner og tiltak for intern kontroll med vekt på faktorer som fremgår av Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4
- bekreftelse på gjennomføring av intern kontroll og at eventuelle avvik er fulgt opp
- bekreftelse på at institusjonen oppfyller kravene som fremgår av Reglement for økonomistyring i staten §4 og §14
- omtale av eventuelle vesentlige forhold, for eksempel dersom institusjonen har iverksatt vesentlige endringer, særskilte tiltak og/eller det har vært spesielle hendelser
- oppfølging av eventuelle vesentlige merknader fra Riksrevisjonen i Dokument 1
- egen vurdering om at institusjonen, enten i egen regi, gjennom anskaffelser eller i samarbeid med andre institusjoner, har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre den administrative forvaltningen med tilstrekkelig kvalitet

Rapportering av regnskapsdata til FoU-statistikken

For å lette lærestedenes rapporteringsarbeid og bedre kvaliteten på FoU-statistikken for sektoren, har KD i samarbeid med UHR og Norges forskningsråd i 2015 nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra sektoren, NSD og NIFU som har utarbeidet forslag til standardisert oppsett for årlig leveranse av regnskapsopplysninger til FoU-statistikken. NIFU (produsent av FoU-statistikk i UH-sektoren) har gjennom en årrekke bedt lærestedene om disse regnskapsopplysningene. Det nye er at regnskapsdataene vil samles inn via DBH i en egen rapporteringsløsning. NIFU og DBH vil sende lærestedenes økonomiledelse informasjon om dette før jul, og 15. mars 2016 vil være frist for rapportering av dataene til NIFU via DBH.

4. Endringer i finansieringssystemet

Med forbehold om Stortingets godkjenning vil det bli gjort endringer i finansieringssystemet med virkning for budsjettåret 2017. Endringene vil få konsekvenser for spesifikasjonene i regnskapsavlegget for 2015. Vi viser til Prop. 1 S (2015-2016) og til *Orientering om statsbudsjettet 2016 for universiteter og høyskoler* (Blått hefte).

Departementet viser spesielt til at datagrunnlaget for alle indikatorene i finansieringssystemet nå hentes fra regnskapets periodiserte tall, og den spesielle rapporteringen etter kontantprinsippet utgår. En sammenstilling av datagrunnlaget for indikatorer som hentes fra regnskapet, er presentert i note 32.

5. Delårsrapportering i 2016

Det skal avlegges delårsregnskap pr. 1. og 2. tertial 2016 etter forenklet modell.

Rapporteringsfrist for 1. tertial er 1. juni og for 2. tertial 1. oktober. Departementet vil i egne brev angi hvilke oppstillinger delårsregnskapene for 2016 skal omfatte.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Arne Lunde
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Riksrevisjonen
Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

Adresseliste

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	Postboks 6768 St. Olavs plass	0130	OSLO
Høgskolen i Bergen	Postboks 7030	5020	BERGEN
Høgskolen i Buskerud og Vestfold	Postboks 235	3603	KONGSBERG
Høgskolen i Gjøvik	Postboks 191	2802	GJØVIK
Høgskolen i Harstad	Havnegt. 5	9480	HARSTAD
Høgskolen i Hedmark	Postboks 400	2418	ELVERUM
Høgskolen i Lillehammer	Postboks 952	2604	LILLEHAMMER
Høgskolen i Molde vitenskapelig høgskole i logistikk	Postboks 2110	6402	MOLDE
Høgskolen i Narvik	Postboks 385	8505	NARVIK
Høgskolen i Nesna		8700	NESNA
Høgskolen i Nord-Trøndelag	Postboks 2501	7729	STEINKJER
Høgskolen i Oslo og Akershus	Postboks 4, St. Olavs plass	0130	OSLO
Høgskolen i Sogn og Fjordane	Postboks 133	6851	SOGNDAL
Høgskolen i Sør-Trøndelag	Høgskoleadministrasjonen	7004	TRONDHEIM
Høgskolen i Telemark	Postboks 203	3901	PORSGRUNN
Høgskolen i Volda	Postboks 500	6101	VOLDA
Høgskolen i Østfold		1757	HALDEN
Høgskolen i Ålesund	Serviceboks 17	6025	ÅLESUND
Høgskolen Stord/Haugesund	Postboks 1064	5407	STORD
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	Strømgaten 1	5015	BERGEN
Kunsthøgskolen i Oslo	Postboks 6853 St Olavsplass	0130	OSLO
Norges Handelshøyskole	Helleveien 30	5045	BERGEN
Norges idrettshøgskole	Postboks 4014 Ullevål Stadion	0806	OSLO
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Postboks 5003	1432	ÅS
Norges musikkhøgskole	Postboks 5190 Majorstua	0302	OSLO
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		7491	TRONDHEIM
Samisk høgskole	Hánnoluohkká 45	9520	KAUTOKEINO
Universitetet i Agder	Serviceboks 422	4604	KRISTIANSAND S
Universitetet i Bergen	Postboks 7800	5020	BERGEN
Universitetet i Nordland	Postboks 1490	8049	BODØ
Universitetet i Oslo	Postboks 1072 Blindern	0316	OSLO
Universitetet i Stavanger		4036	STAVANGER
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet		9019	TROMSØ
Senter for internasjonalisering av utdanning	Postboks 1093	5809	BERGEN

